

Ш. Миндовановић

13.02.2023 год.

[Signature]

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ
СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ
ГРАДА БЕОГРАДА

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ

ГРАДА БЕОГРАДА

Бр. 0048/23
06.02.2023 год.

БЕОГРАД

Калемегдан Горњи град 14

УРБАНИСТИЧКИ ЗАВОД БЕОГРАДА

Булевар деспота Стефана 56

11 000 Београд

УРБАНИСТИЧКИ ЗАВОД БЕОГРАДА
ЗАШТИТА СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ

УРБАНИСТИЧКИ ЗАВОД БЕОГРАДА
ЗАШТИТА СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ

УРБАНИСТИЧКИ ЗАВОД БЕОГРАДА
ЗАШТИТА СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ

веза: ваш бр.350-1589/22
од 23.01.2023. год.

Марица
КОЛОВИЋ

14.02.2023.

Слеп

Предмет: Услови за предузимање мера техничке заштите за потребе израде
Урбанистичког пројекта за изградњу метро станице „Скадарлија“ и градске
пијаце „Бајлони“, градска општина Стари град

Захтевом упућеним Заводу за заштиту споменика културе града Београда, заведеним под бр. 266/23 од 26.01.2023. године, обратили сте се за издавање услова за предузимање мера техничке заштите за израду Урбанистичког пројекта за изградњу метро станице „Скадарлија“ и градске пијаце „Бајлони“, градска општина Стари град.

На основу анализе коју је Завод за заштиту споменика културе града Београда извршио поводом вашег захтева, закључено је да се приликом дефинисања могућих интервенција које ће бити сагледане кроз израду Урбанистичког пројекта, морају поштовати следећи услови:

- Како се на простору предвиђеном за изградњу метро станице могу очекивати археолошки налази, обавеза инвеститора је да се благовремено а најкасније 20 радних дана пре почетка припремних радова, обрати овом Заводу како би се организовао археолошки надзор. Ово се посебно односи на изградњу улаза / излаза метро станице и инфраструктуре.
- Уколико се приликом извођења земљаних радова наиђе на археолошке остатке, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и обавести Завод за заштиту споменика културе града Београда и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен (чл.109. Закона о културним добрима, „Сл. гласник РС“ бр. 71/94, 52/11- др. закон, 99/11- др. закон, 6/20- др. закон и 35/21- др. закон), а у вези са одредбама члана 137. Закона о културном наслеђу („Службени гласник РС“ бр. 129/21).
- Инвеститор је дужан да по чл.110. истих Закона, обезбеди финансијска средства за истраживање, заштиту, чување, публикување и излагање добра, до предаје добра на чување овлашћеној установи заштите.
- Приликом археолошких радова, у случају да наиђе на значајне археолошке налазе (камени саркофази, стеле или зидане гробне конструкције), треба рачунати на могућност њихове презентације у оквиру подземних стајалишта.
- Планиране интервенције изградње метро станице, не смеју угрозити физички и функционални интегритет и стабилност објеката у непосредном окружењу.
- На делу малог платоа између Скадарске и Цетињске улице, на коме се налази Себиљ чесма, могуће је позиционирање подземног пешачког прилаза, улаза /излаза до метро станице, на дистанци да не угрожава микороамбијент и не конкурише чесми. Потребно је очувати функционални и визуелни интегритет јавног простора. Улазе у подземне

станице планирати периферно у односу на чесму, непосредно уз саобраћајницу Цетињске улице.

- Имајући у виду чињеницу да су позиције улаза и излаза из подземне деонице метро станице, посебно осетљива места, у циљу очувања културно-историјских, архитектонско-урбанистичких, ликовних, функционалних и естетских вредности простора и објеката, у фази израде идејног решења, кроз детаљнију разраду обликовања прецизно дефинисати естетику надземног дела пешачког прилаза, уз обавезну сарадњу и сагласност службе заштите.
- Надземни део пешачког приступа метро станици – силаз у подземни пролаз, не сме да ремети постојећи начин коришћења простора, као и ликовне, естетске и амбијенталне вредности просторно културно историјске целине. Надземни део улаза /излаза волуметријски и партерно ускладити са карактером простора и његовим архитектонско-урбанистичким и културно-историјским вредностима.
- Имајући у виду морфологију терена, просторну диспозицију платоа као један од прилаза просторно културно историској целини, (вредан, атрактиван и градски микроамбијент препознат у слици града) потребно је да планиране интервенције на простору платоа не угрожавају сагледавање амбијенталних вредности просторне целине.
- Надземни део пешачког приступа метро станици, мора бити максимално транспарентан, (лака конструкција, ограда мора бити максимално транспарентна - материјализација може бити стакло и челична конструкција или слични материјали), како се не би угрозиле значајне визуре и сагледавање целокупног амбијента као репрезентативног градског јавног простора. Да би се добило адекватно ликовно решење примерено амбијенту, неопходно је пројектовано решење у смислу обликовања пажњиво размотрити и прилагодити постојећој локацији и непосредном окружењу. Неопходно је унети елементе високе ликовности и естетских вредности, који морају бити функционални и ненаметљиви.
- Пројекат радити у складу са свим грађевинским стандардима, прописима и нормама везаним за изградњу дате врсте објеката.
- Током израде Идејног и Пројекта за грађевинску дозволу препоручена је сарадња са стручном службом Завода за заштиту споменика културе града Београда.
- У оквиру своје надлежности, Завод за заштиту споменика културе града Београда ће остваривати увид у спровођење мера техничке заштите током радова на објекту.

О б р а з л о ж е њ е

Са аспекта заштите непокретних културних добара и у складу са Законом о културном наслеђу („Службени гласник РС“ бр. 129/21) део предметног простора односно део катастарске парцеле број 468 КО Стари град, се налази у оквиру културног добра „Скадарлија“, које је утврђено за просторно културно-историјску целину Решењем Завода за заштиту споменика културе града Београда бр. 322/2 од 28.7.1967. Такође предметни простор налази се највећим делом свог обухвата уз границу Античког Сингидунума који је Решењем Завода за заштиту споменика културе града Београда бр.176/8 од 30.06.1964. године, утврђен за културно добро - археолошко налазиште, док мањи део (к.п. 468 КО Стари град) налази се у његовом обухвату.

Историјат Скадарлије можемо пратити од краја XVIII века, када се на том простору саграђен део спољњег бедема Београда, који је условио трасу простирања касније формиране улице која је формирана на правцу некадашње фортификације. Током прве половине XIX века у рову поменутог бедема спонтано се развија циганско насеље – Циганска махала. Тек у другој половини XIX века простор почиње да се обликује по принципима савремене урбане агломерације. Простор у то доба насељавају углавном занатлије, угоститељи и ситни чиновници. Године 1872. до тада неправилна и изломљена Скадарска улица у делу између данашње улице Браће Југовића и Бајлонијеве пијаце поприма данашњи облик и назив Скадарска улица. Поред формирања стамбено пословног грађевинског фонда, око 1850. године подигнута је ручна пивара Филипа Ђорђевића, која представља зачетак будућег индустријски комплекс Мале или касније Бајлонијеве пиваре, као трећег у низу објекат ове врсте у Београду. Ово је вероватно био зачетак и потстицај да се отварају други угоститељски објекти који настају у каснијем периоду. Тако се током 60-их година XIX века отварају мале кафане у којима почињу да се скупљају уметници, првенствено они везани за позоришни живот, формирајући тако јединствену атмосферу која се задржала до данас. До 20-их година XX века простор Скадарлије је урбанистичко-архитектонски формиран и сачињавали су га у највећем броју ниских објекти у којима се неговао дух бојемије, по чему је Скадарлија и постала препознатљива као специфичан простор.

Простор Скадарске улице представља стари градски амбијент упечатљивих архитектонско-урбанистичких, културно-историјских и меморијалних вредности духовне културе. Простор карактерише релативно добро очуван грађевински фонд из XIX века, за који се везују бројне значајне личности културног и интелектуалног живота који су ту живеле или често боравиле.

Посебну вредност и уједно централни ликовни мотив платоа између Скадарске и Цетињске улице представља Себиљ чесма. Ова чесма представља реплику башчаршијске чесме у Сарајеву. Постављена је у оквиру програма за уређење Београда уочи одржавања Девете конференције несврстаних земаља 1989. године. Оригинални сарајевски Себиљ, смештен у центру Башчаршије, првобитно је подигнут још 1753. године за време Отоманске владавине, али је на данашњој локацији чесма реконструисана и постављена 1891. године. Реконструкцију чесме, која је данас симбол града Сарајева, извео је у псеудомаварском стилу Александар Витек, аустријски архитекта чешког порекла, по узору на камени себиљ код Синанове џамије у Истанбулу. Чесма је октогоналне основе састоји се од каменог постамента / сокла и дрвеног корпуса обликованог у псеудомаварском стилу. Приступ чесми обезбеђен је преко три степеника. На самом соклу у дужини читаве основе постављене су камене клупа са седиштима од дрвета. Себиљ чесма поседује просторно-урбанистичке вредност као маркантан ликовни мотив платоа на углу улица Цара Душана, Скадарске и Цетињске

Овај акт важи две године од дана издавања.

в.д. директора

Оливера Вучковић

Доставити:

- Подносиоцу захтева
- Архиви
- Рачуноводству

